

RONDE Tafelgesprek Tweede Kamer over Staat van de Rechtsstaat

Position paper

Datum: 4 juni 2026
Namens: BrandMR, Peter Hoitinga
Onderwerp: Toegang tot het recht,
Rondetafelgesprek Tweede Kamer over Staat van de Rechtsstaat

1. Inleiding

BrandMR dankt de Tweede Kamer voor de gelegenheid om deel te nemen aan het rondetafelgesprek over het urgente onderwerp toegang tot het recht. Want die staat al enige tijd onder druk.

Voor BrandMR staat één vraag centraal: hoe zorgen we ervoor dat meer mensen en ondernemers daadwerkelijk toegang hebben tot goede, betaalbare en voorspelbare juridische hulp door advocaten? Die vraag is urgenter dan ooit. De markt voor juridische dienstverlening sluit voor grote groepen rechtzoekenden onvoldoende aan op hun behoeften. Dat geldt voor rechtzoekenden met een laag inkomen: de sociale advocatuur is in crisis. Maar zeker zo voor rechtzoekenden met een middeninkomen en voor kleinere MKB-ondernemers. In twee recente onderzoeken¹ gepubliceerd door Het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Datacentrum (WODC) concluderen onderzoekers dat er maatschappelijke behoefte is aan vernieuwende aanbieders van rechtshulp in de advocatuur en dat juist deze groepen nu vaak onvoldoende passend worden bediend.

Een bevestiging van ons eigen onderzoek uit 2019 dat het aantal rechtmijders onder de middeninkomens toeneemt. BrandMR is opgericht vanuit een maatschappelijke opgave: het recht toegankelijker maken voor mensen en ondernemers die geen beroep kunnen doen op gesubsidieerde rechtsbijstand, maar voor wie traditionele advocaatkosten vaak te hoog of te onvoorspelbaar zijn. Wij doen dat met voorspelbare dienstverlening, vaste prijzen en een organisatievorm die schaal, kwaliteit en toegankelijkheid combineert. Wanneer juridische hulp pas bereikbaar is voor wie hoge uurtarieven kan dragen, schiet de rechtsstaat tekort. Dan wordt toegang tot het recht in de praktijk ongelijk verdeeld. Moderne praktijkstructuren kunnen daar een antwoord op bieden, doordat zij juridische hulp anders organiseren: persoonlijker, transparanter, efficiënter, digitaler en vooral beter afgestemd op de behoeften van rechtzoekenden. En met eigen BrandMR advocaten. Dat ging niet vanzelf. De regels van

---

¹ WODC Moderne praktijkstructuren voor advocaten - Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR): Prof. dr. Chr.M. (Christiaan) Stokkermans (projectleider) Prof. dr. X.E. (Xandra) Kramer Pro Facto: Prof. dr. H.B. (Heinrich) Winter Mr. E.A. (Ernst) van Bergen Mr. E. WODC Geschilbeslechtingdelta burgers 2024. (Potentieel) juridische problemen van burgers in de periode 2020-2024. Cahier 2026-3, M.S. Hoekstra, V.Ljujić, R.R. van Velzen, Y.N. Overvelde, 2026

de advocatuur laten alternatieve bedrijfsstructuren anders dan traditionele kantoren met advocaten als aandeelhouder en bestuurders niet toe. In 2020 heeft de NOvA BrandMR uiteindelijk toegestaan om toch onverzekerde rechtzoekenden door haar advocaten te laten helpen middels een experiment op basis van een uitzondering in de Verordening op de Advocatuur (VODA). Dit experiment duurt al ruim vijf jaar en is onlangs met twee jaar verlengd.

2. Wat het WODC-rapport betekent voor toegang tot het recht

Op 24 april j.l. heeft de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid het WODC-rapport “Moderne praktijkstructuren voor de advocatuur” naar de vaste commissie Justitie en Veiligheid gestuurd. Dit onderzoek is voor het debat over de verbetering van de toegang tot het recht van grote betekenis. De onderzoekers concluderen dat:

- er maatschappelijke behoefte is aan vernieuwende praktijkstructuren in de advocatuur;
- het huidige aanbod voor middeninkomens en kleinere MKB-ondernemers tekortschiet;
- het experiment met BrandMR een positieve bijdrage levert aan een goede rechtsbedeling;
- er geen concrete bedreigingen voor de professionele onafhankelijkheid van de betrokken advocaten zijn gesignaleerd;
- het experiment uiterlijk per 1 januari 2028 moet worden omgezet in een definitieve regeling, met passende waarborgen.

Deze conclusies zijn belangrijk, omdat zij laten zien dat innovatie in de advocatuur niet een bedrijfsmatige wens is, maar een maatschappelijke noodzaak. Het experiment met BrandMR is geen randverschijnsel, maar een praktijkvoorbeeld van hoe modernisering kan bijdragen aan betere toegang tot het recht binnen de kaders van de kernwaarden advocatuur.

3. Wat het NOvA-rapport toevoegt

Afgelopen vrijdag, 29 mei j.l. verscheen het rapport² van de NOvA-commissie Kernwaarden Advocatuur en Alternatieve Organisatie Structuren. Zij kiezen een andere invalshoek en laten de maatschappelijke relevantie voor modernisering buiten beschouwing. Zij richten zich vooral op de vraag hoe de kernwaarden van de advocatuur (onafhankelijkheid, partijdigheid, deskundigheid, vertrouwelijkheid en integriteit) in verschillende organisatiestructuren moeten worden beschermd.

Voor de toegang tot het recht zijn twee conclusies uit dat rapport relevant.

- Ten eerste erkent de commissie dat het huidige stelsel van toezicht en tuchtrecht tekortschiet, en niet alleen bij het toelaten van alternatieve structuren. Juist ook traditionele kantoren kennen volgens de commissie wezenlijke risico's die samenhangen met kantoororganisatie, winst- en omzetsturing en onvoldoende proactief toezicht. Daarmee vervalt het oude beeld dat alleen het toelaten van nieuwe modellen risicovol zou zijn.

---

² [NOvA rapport Bescherming van kernwaarden. Aanbevelingen voor Traditionele en Alternatieve Organisatie Structuren in de advocatuur. Commissie Kernwaarden Advocatuur en Alternatieve Organisatie Structuren onder leiding van Jaap Winter, mei 2026](#)

- Ten tweede verschuift de commissie de aandacht van alleen de individuele advocaat naar ook de organisatie waarin die advocaat werkt. Dat is een belangrijke ontwikkeling. In moderne én traditionele kantoren borgen governance, extern- en intern toezicht mede de kwaliteit en betrouwbaarheid van de praktijkuitoefening. Het is daarom logisch dat niet alleen de individuele advocaat, maar ook de organisatie aangesproken kan worden.

BrandMR steunt die gedachte. Goede regulering moet zich richten op daadwerkelijke risico's en passende waarborgen, niet op de vraag of een structuur traditioneel of alternatief heet.

4. Boodschap van BrandMR

BrandMR staat voor een advocatuur die maatschappelijk relevant, toegankelijk en toekomstbestendig is. Maak rechtshulp door advocaten toegankelijk, ook voor rechtzoekenden met een laag- of middeninkomen.

Wij zijn niet voor deregulering zonder grenzen. Integendeel: wij zijn voor stevige, heldere en handhaafbare regels die de kernwaarden van de advocatuur beschermen.

Maar wij zijn ook van mening dat die regels:

- proportioneel moeten zijn;
- gelijk moeten uitwerken voor vergelijkbare risico's;
- ruimte moeten laten voor innovatie die aantoonbaar bijdraagt aan betere toegang tot het recht voor rechtzoekenden in de sociale advocatuur, de middeninkomens en de kleine MKB-ondernemer.

Voor BrandMR volgt hieruit een duidelijke boodschap aan de Tweede Kamer:

1. Spreek de NOvA aan op haar verantwoordelijkheid om de Verordening op de Advocatuur (VODA) nu eindelijk structureel aan te passen op korte termijn, zodat moderne praktijkstructuren niet eindeloos in een experimentele status blijven.
2. Maak tempo met de realisatie van een Onafhankelijke Toezichthouder Advocatuur (OTA)
3. Indien aanpassingen vanuit de beroepsgroep uitblijven of onvoldoende ruimte bieden, overweeg dan aanpassing van de Advocatenwet, zodat niet alleen de bescherming van kernwaarden, maar ook de bijdrage van de advocatuur aan een goede rechtsbedeling en toegang tot het recht steviger wettelijk wordt verankerd.
4. Zie erop toe dat regulering zich richt op echte risico's en gelijke gevallen gelijk behandelt. Niet strenger voor nieuwe toetreders enkel omdat zij nieuw zijn, maar proportioneel en op organisatieniveau.
5. Overweeg een herijking van de reguleringsbevoegdheid en leg de bevoegdheid om praktijkstructuren te reguleren idealiter bij een van de NOvA en de overheid onafhankelijke instantie zoals de Onafhankelijke Toezichthouder Advocatuur (OTA).